

УДК 343.85:343.9(477)

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.7699516>

С.Є. АБЛАМСЬКИЙ,

начальник відділу організації наукової діяльності та захисту інтелектуальної власності Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, м. Харків, Україна; e-mail: ablamu4@gmail.com;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4716-3985>

Я.Ю. КОНЮШЕНКО,

доцент кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент, м. Київ, Україна; e-mail: vizirmasha@i.ua;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4988-0793>

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

S.E. ABLAMSKYI,

Associate Professor, Head of the Department of Scientific Activity Organization and Intellectual Property Protection, Kharkiv National University of Internal Affairs, PhD in Law, Ass. Professor, Kharkiv, Ukraine; e-mail: ablamu4@gmail.com;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4716-3985>

Y.YU. KONIUSHENKO,

Associate Professor, Department of Criminal Procedure, National Academy of Internal Affairs, Doctor of Law, Ass. Professor, Kyiv, Ukraine; e-mail: vizirmasha@i.ua;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4988-0793>

STRATEGIC MANAGEMENT OF CRIME PREVENTION IN UKRAINE

АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS), КЛЮЧОВІ СЛОВА (KEY WORDS)

Постановка проблеми. Забезпечення національних інтересів, безпеки держави вимагає постійного пошуку і вдосконалення стратегічного управління у сфері протидії злочинності, особливо в умовах російсько-української війни. Зараз діяльність вітчизняного правоохоронного сектору тісно пов'язана із запровадженням європейських стандартів у сфері протидії злочинності, тому виникла нагальна потреба перейняти передовий міжнародний досвід у протидії злочинності, зокрема й щодо застосування в діяльності правоохоронних органів такого важливого заходу, як стратегічне управління (Intelligence-Led Policing, Державна автоматизована система кримінологічної інформації, методології "Оцінка загрози з боку особливо небезпечних форм організованої злочинності"). Тому **метою** статті є характеристика методологій стратегічного управління у сфері протидії злочинності. Використано такі **методи**: формально-логічний – для аналізу понять "протидія злочинності", "криміногенна обстановка", "оперативна обстановка"; аналітичний – для виявлення проблем і перспектив упровадження в діяльність правоохоронних органів України нових заходів у сфері протидії злочинності. **Результати.** Визначено базові категорії в аспекті досліджуваної тематики, проаналізовано особливості їх застосування в діяльності правоохоронних органів, окреслено перспективи їх упровадження в Україні. Акцентовано на особливостях впровадження в Україні Intelligence-Led Policing, Державної автоматизованої системи кримінологічної інформації, методології "Оцінка загрози з боку особливо небезпечних форм організованої злочинності". **Висновки.** Констатовано, що правовий механізм протидії злочинності має базуватися на сучасних інструментах та підходах, які допоможуть зменшити рівень злочинності в Україні. Серед них визначено такі, як оперативний аналіз та стратегічне управління, а також упровадження й використання методологій ДАСКІ (Державна автоматизована система кримінологічної інформації), SOCTA (Serious and Organized Crime Threat Assessment), Intelligence-Led Policing (ILP), що можуть бути корисними для правоохоронних органів при розробці та реалізації стратегій протидії злочинності.

Ключові слова: протидія злочинності; SOCTA, ДАСКІ, стратегічне управління; поліцейська діяльність, керована розвідкою

Problem statement. Ensuring the national interests and security of the state requires a constant process of searching for and improving strategic management in the field of combating crime, especially in the context of the Russian-Ukrainian war. Nowadays, the activities of the national law enforcement sector are closely linked to the implementation of European standards in the field of crime prevention, so there is an urgent need to adopt the best international experience in combating

crime, including the use of such important measures as strategic management in the activities of law enforcement agencies (Intelligence-Led Policing, the State Automated Criminological Information System, the methodology "Threat Assessment of Particularly Dangerous Forms of Organised Crime"). Therefore, the **purpose** of the article is to characterize the methodologies of strategic management in the field of crime prevention. The following **methods** were used: formal and logical to analyze the concepts of "crime prevention", "criminogenic situation", "operational situation"; analytical to identify problems and prospects for introducing new measures in the field of crime prevention into the activities of law enforcement agencies of Ukraine. **Results.** The basic categories in terms of the subject matter under study have been identified, the peculiarities of their application in law enforcement activities have been analyzed, and the prospects for their implementation in Ukraine have been outlined. A special emphasis has been placed on the peculiarities of Ukrainian implementation of Intelligence-Led Policing, the State Automated Criminological Information System, and the methodology "Threat Assessment of Particularly Dangerous Forms of Organised Crime". **Conclusions.** It has been established that the legal mechanism for combating crime should be based on modern tools and approaches which will help to reduce the crime rate in Ukraine. These include operational analysis and strategic management, as well as the introduction and use of DASKI, SOCTA, and ILP methodologies that can be useful for law enforcement agencies in developing and implementing crime prevention strategies.

Keywords: *crime prevention; SOCTA, DASKI, strategic management; Intelligence-led policing*

Постановка проблеми

Історична мінливість злочинності засвідчує, що вона на різних етапах розвитку суспільства була і донині залишається соціально-негативним явищем. У зв'язку із цим питання, що стосуються протидії злочинності, постійно перебувають на порядку денному не лише серед науковців і практичних працівників правоохоронних органів, а й цивільного населення. І така пильна увага до цього питання не є випадковою, адже забезпечення безпеки громадян, їхніх прав і свобод, національних інтересів є пріоритетним завданням будь-якої держави. Саме тому порушення прав, свобод і законних інтересів людини, дестабілізаційний вплив на публічну безпеку і порядок, посягання на національну безпеку України зумовлюють пошук нових форм і методів протидії суспільно небезпечним явищам [1, с.213].

Для України сьогодні очевидним є те, що питання удосконалення стратегічного управління у сфері протидії злочинності набуло доволі важливого значення, адже дії, спрямовані на підриг суспільно-політичного устрою держави, вже довгий час підкріплюються значною кількістю прихильників "руського міру", потужною інформаційно-пропагандистською кампанією, наслідки якої ми сьогодні спостерігаємо. І як слушно зазначає С. Кудінов, діяльність на території України не передбачених законом і керованих спецслужбами російської федерації збройних формувань, спрямована на дестабілізацію внутрішньої соціально-політичної ситуації в нашій державі, обман і залякування місцевого населення, на жаль, призвела до того, що частина наших співгромадян стали учасниками зазначених злочинних угруповань [2, с.39].

Окремим аспектам протидії злочинності, зокрема й дослідженням питань стратегічного управління у цій сфері, присвячені наукові праці провідних вітчизняних вчених. Зокрема, Д. Санакоєв, А. Вашко та В. Єфімов запропонували шляхи імплементації методології Serious and Organized Crime Threat Assessment (далі – SOCTA) у боротьбі з організованою злочинністю в Україні. На їхнє переконання, це можливо завдяки реалізації комплексу заходів у законодавчій площині, навчанню працівників правоохоронних органів, ліцензованому програмному забезпеченню та використанню передового європейського досвіду [1]. С. Кудінов у своїй роботі акцентував увагу на одній із програм Служби безпеки України "На тебе чекають вдома" (запроваджена у 2015 році), що сприяє реалізації намірів осіб добровільно відмовитися від участі у так званих ДНР/ЛНР і повернутися на територію, підконтрольну Україні [2].

В. Куц дослідив сутність і зміст протидії злочинності, що дало йому змогу запропонувати авторське бачення цього поняття, зокрема, як системи соціально-правових зусиль, спрямованих на запобігання вчиненню кримінальних правопорушень та реагування на їх вчинення [3-5]; Є. Гладкова розглянула протидію злочинності з урахуванням трьох взаємопов'язаних сфер суспільних відносин (загальна організація, правоохоронна діяльність, запобігання злочинності) [6].

Монографічне дослідження О. Бандурки та О. Литвинова присвячено аналізу актуальних питань протидії злочинності та профілактики злочинів [7]. М. Гребенюк розглянув проблемні питання у сфері боротьби з організованою злочинністю як стратегічний вектор забезпечення державної безпеки, акцентуючи увагу на необ-

хідності запровадження методології оцінки загроз організованої злочинності та тяжких злочинів (СОСТА Україна) [8].

Безпосередньо питанням стратегічного управління у сфері протидії злочинності, зокрема й в органах Національної поліції України, присвятили свої наукові дослідження В. Сокурєнко [9; 10], О. Литвинов [10; 11], О. Доценко [12], О. Користін, Д. Пєфтієв, В. Некрасов, М. Вєрбєнський [13], Л. Падалка [14] та ін.

Таким чином, бачимо, що останніми роками питання протидії злочинності та стратегічного управління у цій сфері набувають все більшої актуальності. У цьому контексті *метою* статті є характеристика методологій стратегічного управління у сфері протидії злочинності. *Новизна* статті полягає у визначенні перспективи впровадження методології стратегічного управління у сфері протидії злочинності. Відповідно до окресленої мети потрібно вирішити такі *завдання*: охарактеризувати підходи до розуміння поняття "протидія злочинності"; визначити методи оперативно-розшукового моніторингу оперативної обстановки у сфері протидії злочинності; визначити перспективи впровадження методології СОСТА та Державної автоматизованої системи кримінологічної інформації (далі – ДАСКІ); дослідити сутність стратегічного управління у сфері протидії злочинності; встановити перспективи впровадження керованої розвідки діяльності поліції як заходу протидії злочинності.

Переосмислення поняття "протидія злочинності"

Сучасний стан правопорядку в державі неможливий без дієвої системи різноманітних заходів протидії злочинності, яка є одним із найбільш негативних суспільно небезпечних явищ. Об'єктивний характер існування "злочинності як деструктивного явища іманентного розвитку людства зумовлює потребу в адекватній реакції суспільства та держави на її прояви. Сутність і зміст такої реакції обумовлюється сутністю та змістом самої злочинності як детермінованої об'єктивними і суб'єктивними обставинами, еволюційно мінливої схильності людей та їх спільнот до деструктивності у формі кримінальних правопорушень, а також реальних проявів останньої" [4, с.104]. Злочинність як деструктивне явище в суспільстві за своєю природою прагне до експансії та подальшого поширення на різні сфери суспільних відносин. Водночас поширенню злочинності та її негативному впливу протистоїть система відповідних заходів, що

впливають на правомірну діяльність людини, інститутів громадянського суспільства та держави в цілому.

Серед правників висловлюються різні думки щодо розуміння поняття "протидія злочинності". Зокрема, воно розглядається як складне соціально-правове явище, у якому відображається специфічна соціально-управлінська діяльність відповідних суб'єктів, що реалізують заходи, спрямовані на пошук шляхів і засобів ефективного впливу на злочинність з метою зниження інтенсивності процесів детермінації злочинності на всіх рівнях, нейтралізації її причин та умов для обмеження кількості злочинних виявів до соціально толерантного рівня [5, с.153; 7, с.45].

На наш погляд, доволі розгорнутою є наукова позиція Є. Гладкової, яка розкриває протидію злочинності з урахуванням трьох взаємопов'язаних сфер суспільних відносин. По-перше, *"загальна організація"* – це сукупність організаційних, управлінських, профілактичних, контрольних та інших дій різноманітних органів та установ, які взаємодіють для досягнення спільних результатів у протидії злочинності. По-друге, *правоохоронна діяльність*, тобто система заходів із реалізації правоохоронних та/або правозастосовчих функцій державними органами, громадськими організаціями чи громадянами. По-третє, *попередження злочинності* – це здійснення спеціальними суб'єктами передбачених законом заходів для недопущення розвитку злочинного наміру на попередніх стадіях учинення злочину, виявлення ознак скоєних злочинів, встановлення осіб, які їх скоїли, притягнення цих осіб до відповідальності, відновлення порушених прав, свобод і законних інтересів громадян та відшкодування збитків від злочинних дій" [6].

Таким чином, можна констатувати, що *протидія злочинності* – це складний комплекс правових, організаційних, оперативних, кримінологічних та інших заходів, що реалізуються відповідним колом уповноважених суб'єктів із метою завчасного запобігання суспільно-небезпечним явищам та їх виявлення, а також відновлення порушених прав, свобод і законних інтересів особи та держави.

Методи і форми протидії злочинності

Нині методам і формам протидії злочинності приділяється неабияка увага. Особливо це стосується моніторингу оперативної обстановки (є одним із методів управління системою протидії злочинності, що полягає в постійному спосте-

реженні за параметром об'єкта впливу), стратегічного управління (йдеться про стратегування як найвищий рівень організації системи протидії злочинності та спосіб кримінологічного мислення) у сфері протидії злочинності та керованої розвідкою діяльності поліції. І така увага не є випадковою, адже в сучасних реаліях протидії злочинності окреслені методи і форми є найбільш ефективними. Отже, важливим є використання таких взаємопов'язаних термінів, як "криміногенна обстановка", "кримінологічна обстановка" (як ширше поняття, аніж криміногенна обстановка) та "оперативна обстановка". Наведення цих понять не є випадковим, оскільки вони мають важливе значення для реалізації стратегічного підходу у сфері протидії злочинності.

Щодо поняття "криміногенна обстановка" (або, як можна зустріти в науковій літературі, "криміногенна ситуація") серед науковців немає єдиного розуміння щодо тлумачення цієї дефініції. Одні визначають криміногенну обстановку (ситуацію) як каталізатор учинення злочину [15, с.75], інші – як самостійне явище в механізмі злочинної поведінки, що залежить не від окремих ланок цього механізму, а взагалі від деяких аспектів соціально-демографічної ситуації [16, с.463]. Крім того, зазначається, що криміногенна ситуація сама по собі не породжує злочин, але слугує умовою, що сприяє його виникненню. Зокрема, якщо особа потрапляє в ситуацію, яка налаштовує на вчинення злочину, то наступного разу, опинившись у такій самій ситуації, особа з великою ймовірністю здійснить це повторно. Тобто між причинами та умовами, що сприяють вчиненню злочину, повинен бути закономірний зв'язок, що об'єктивно існує, повторюється і зумовлює розвиток злочинного діяння [15, с.74; 11, с.324]. Як бачимо, основою розуміння криміногенної обстановки вважають правову природу злочину як негативного явища і ту обстановку, що була на момент вчинення протиправного діяння (сприятлива чи несприятлива ситуація).

Схожою до наведеного поняття є дефініція "кримінологічна обстановка", яка є невід'ємним елементом загальної криміналістичної характеристики злочинності як такої. Як зазначає Г. Безик, "кримінологічна обстановка вчинення злочину як кримінально-правове поняття є соціально обумовленою, її зміст у багатьох випадках визначається сформованими на момент прийняття та дійсної відповідної кримінально-правової норми (системи норм) об'єктивними умовами. Це поняття досліджується різними науками

– кримінальним правом, кримінологією, кримінальним процесом і криміналістикою, що свідчить про наявність у ньому низки неоднорідних властивостей, які представляють самостійний інтерес для кожної з них" [17]. Водночас, якщо криміногенна ситуація – це конкретна несприятлива обстановка вчинення злочину, то кримінологічна – це ситуація, що склалася до моменту вчинення злочину і включає низку обставин, зокрема життєвий шлях злочинця, умови, що сприяли вчиненню злочину, передкримінальні ситуації тощо.

Щодо поняття "оперативна обстановка", то воно визначається "як середовище, в якому під впливом суб'єктивних та об'єктивних чинників формуються відповідні ситуації (кримінальна й оперативно-розшукова)" [18, с.48]. Проведення оперативно-розшукового моніторингу – це спостереження, виявлення даних і формулювання відповідних кінцевих висновків щодо оперативної обстановки, які допомагають встановити відповідні причинно-наслідкові зв'язки та успішно протидіяти злочину.

В. Бабакін зазначає, що "завданнями, які вирішують оперативні працівники під час оперативно-розшукового моніторингу оперативної обстановки, є: 1) виявлення за допомогою оперативно-розшукових заходів, а також гласних і негласних джерел оперативної інформації щодо кримінальних правопорушень, установлення осіб, які їх готують, учиняють або вчинили, а також інших фізичних об'єктів, що впливають на стан оперативної обстановки; 2) аналіз та прогнозування тенденцій оперативної обстановки з метою вирішення завдань із протидії кримінальним правопорушенням; 3) ухвалення організаційно-тактичних рішень щодо протидії злочинності" [19, с.254–255]. Варто зазначити, що саме оперативні працівники реалізують оперативний моніторинг, що впливає зі змісту Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність". Проведення оперативно-розшукового моніторингу оперативної обстановки передбачає низку послідовних етапів: спостереження, аналіз, накопичення та систематизація інформації про конкретні об'єкти оперативної уваги з метою запобігання злочинній діяльності та її припинення.

Таким чином, можна зазначити, що окреслені категорії не є тотожними, проте вони тісно пов'язані між собою, а кримінологічна обстановка є поняттям значно ширшим, ніж криміногенна обстановка (ситуація).

Запровадження в діяльність правоохоронних органів України окремих методологій стратегічного управління у сфері протидії злочинності

Сьогодні важливого значення набувають питання впровадження у діяльність правоохоронних органів України методології SOCTA, яку активно застосовують у діяльності Інтерполу та Європолу. Тим часом початковий етап впровадження нових для України методів протидії злочинності може викликати труднощі в представників правоохоронних органів та відповідальних установ. Тому для України пріоритетом має стати ефективна співпраця з Інтерполом, Європолем та іншими міжнародними партнерами на дво- та багатосторонній основі, відповідно до національного законодавства та міжнародних договорів, створення та розвиток національної поліцейської бази даних, пов'язаної з міжнародними базами даних [8, с.85].

Зазначимо, що у 2022 році Уряд України створив Міжвідомчу робочу групу з координації запровадження системи оцінки SOCTA Україна. На наше переконання, з метою належного впровадження в діяльність правоохоронних органів методології SOCTA в Україні необхідно передусім привести у відповідність інформаційно-аналітичне та технічне забезпечення, оскільки SOCTA є продуктом системного аналізу інформації правоохоронців про кримінальну діяльність і групи, що становлять загрозу для ЄС. Це допоможе керівникам у визначенні пріоритетів серед загроз організованої злочинності.

Слід також наголосити на особливостях застосування ДАСКІ та подальшого її вдосконалення в роботі правоохоронних органів у сфері протидії злочинності. ДАСКІ повинна бути узгоджена з програмним забезпеченням SOCTA з метою встановлення єдиного підходу щодо доцільності всебічного оцінювання результатів заходів із протидії злочинності. Оновлена відповідно до потреб правоохоронних органів ДАСКІ повинна включати стратегічні документи (плани, звіти, рішення) щодо протидії злочинності, а також стратегічні документи за окремими напрямками такої діяльності (вже чинні стратегічні документи, наприклад щодо протидії торгівлі людьми, кіберзлочинності, тероризму тощо). Тобто має бути сформована належна система державного програмування протидії злочинності, що охоплює доволі широкий спектр діяльності не лише правоохоронних органів, а й діяльність інших органів кримінальної юстиції.

Щодо стратегічного управління у сфері про-

тидії злочинності, то тут варто навести позицію В. Сокурєнка, який акцентував увагу на тому, що головна гіпотеза стратегічного управління ґрунтується на вирішенні проблем злочинності у фокусі політичних, соціально-економічних, правових та організаційних аспектів. Така затребуваність стратегічного управління, серед іншого, зумовлена необхідністю передбачити умови функціонування системи протидії злочинності, а саме: якою вона має стати і що треба зробити для цього [9, с.7]. Хочемо додати, що діяльність із протидії злочинності має базуватися на відповідних законодавчих актах, адже, з одного боку, це забезпечить законність дій державних органів та посадових осіб, а з другого – убезпечить від зловживання правом, порушення прав і свобод людини. Отже, говорячи про стратегічне управління, слід насамперед вести мову про сукупність взаємообумовлених управлінських рішень, зокрема правоохоронних органів. Як зазначає О. Доценко, структура процесу стратегічного управління відображає зміст основних завдань організації управління зі створення та реалізації стратегії Національної поліції України, головних управлінь Національної поліції в областях та управлінь (відділів) поліції [12, с.22]. Вважаємо, що наведене коло суб'єктів протидії злочинності є звуженим, адже стратегічний підхід поєднує міжнародний, регіональний, національний, локальний та об'єктовий рівні. На кожному з означених рівнів розгортається власна мережа різновідомчих суб'єктів, неурядових організацій, муніципалітету, громадськості, які залучені до протидії злочинності і мають бути синхронізовані, керовані, координовані, підкорені реалізації єдиної політики у сфері протидії злочинності (кримінологічної, кримінально-правової, кримінально-виконавчої тощо).

До цього процесу, як зазначає О. Доценко, входять такі основні взаємозалежні завдання: визначення "виду оперативно-службової діяльності та формування стратегічних цілей; перетворення загальних цілей на конкретні напрями роботи; вміла реалізація обраного плану для досягнення бажаних показників; ефективна реалізація обраної стратегії; оцінка провідної роботи, аналіз ситуації в регіоні, корегування головних довгострокових напрямів діяльності, цілей і стратегій під час зміни умов і з виникненням нових напрямів розвитку або визначення цілей і довгострокових перспектив розвитку нових ідей і можливостей з появою досвіду, який набуто у процесі реалізації стратегії" [12, с.22]. Отже, стратегічне управління у сфері протидії

злочинності передбачає комплекс взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих методів, тому недарма воно знаходить свій прояв у стратегічному плануванні та реалізації відповідних стратегій. При цьому вибір стратегічної позиції, цілей і способів їх досягнення є складним, наукоємним процесом порівняння бажань і можливостей [10, с.16].

Сьогодні стратегічне управління у сфері протидії злочинності передбачає спільну діяльність Збройних Сил України, Головного управління розвідки Міністерства оборони України, Служби безпеки України, всіх структурних підрозділів Міністерства внутрішніх справ України (зокрема, Національної поліції України). Така діяльність спрямована на досягнення єдиної стратегічної мети шляхом реалізації відповідної стратегії, методів і форм діяльності сил оборони. В умовах протидії російській агресії така діяльність має будуватися на взаємодопомозі та бути взаємодоповнюючою.

Таким чином, у загальному вигляді стратегічне управління у сфері протидії злочинності являє собою комплекс управлінських рішень (на різних рівнях, відомствах) і стратегій у сфері протидії злочинності.

Одним із нових методів протидії злочинності для національного правозастосування, але не новим для країн Європейського Союзу, є метод Intelligence-Led Policing (далі – ILP), який традиційно вважають однією із систем кримінального аналізу. ILP – це поліцейська діяльність, керована розвідувальною аналітикою, або "керована розвідкою поліцейська діяльність". Така модель діяльності поліції побудована навколо оцінки та управління ризиками [20; 21]. Ця форма протидії злочинності була започаткована в Сполучених Штатах Америки після теракту 2001 року та зараз активно застосовується в США і Великій Британії.

У зв'язку з російською агресією і тими негативними наслідками, які залишає по собі війна на території України, дослідження цієї форми протидії злочинності є доволі актуальним та значущим. ILP вважають найбільш ефективною як із точки зору протидії злочинності, так і з позиції найраціональнішого способу використання ресурсів правоохоронних органів. Поєднуючи в собі найкращі здобутки інших моделей поліцейської діяльності, ILP є найбільш пристосованою до подолання наявних викликів і загроз у сфері боротьби зі злочинністю [22, с.143].

Дж. Реткліфф (Ratcliffe, 2014) звертає увагу, що ключовим індикатором для об'єктивної системи прийняття рішень за допомогою моделі

ILP є аналіз даних і кримінальна розвідка. Це сприяє зниженню рівня злочинності та зменшенню проблем, їх припиненню і запобіганню за допомогою як стратегічного управління, так й ефективних стратегій правоохоронних заходів, націлених на злісних правопорушників та правопорушників-рецидивістів [23, с.2574].

Варто звернути увагу, що Консультативна місія Європейського Союзу проводить спільні аналітичні навчання ILP для офіцерів Національної поліції України та Національного антикорупційного бюро України. Навчання зосереджено на таких темах: операційний аналіз, кримінальний аналіз, аналітичне програмне забезпечення, тактичний аналіз, стратегічний аналіз, аналіз відкритого коду й оцінка ризиків.

Застосування поліцейської діяльності, керованої розвідкою, передбачає вектор діяльності з реагування на проактивну та превентивну діяльність, гарантуючи, що правоохоронці "на крок попереду" від злочинців. Інформація надходить до поліції в різних формах, але вона сама по собі є марною: її необхідно збирати, аналізувати та поширювати. Аналіз та інтерпретація цієї інформації дозволяють поліції орієнтуватися на ресурси там, де вони є найбільш потрібними [24]. Така поліцейська діяльність дозволяє побачити ширшу картину, визначаючи тенденції та закономірності злочинності, зв'язок об'єктів, осіб, атрибутів, місць події за допомогою кримінального аналізу. Отже, це дає поліції можливість стратегічного огляду злочинності з метою швидкого й ефективного розподілу сил та засобів протидії їй (запобігання злочинності), щоб громадяни були під надійним захистом сил поліції.

Як зазначають О.Є. Користін, Д.О. Пєфтієв та В.А. Некрасов, поліцейська діяльність, керована розвідувальною аналітикою (або керована розвідкою) – "це організаційна модель і філософія управління, згідно з якою кримінальна аналітика та розвідувальна робота є ключовими інструментами в досягненні мети шляхом імплементації об'єктивного й дієвого механізму прийняття рішень щодо протидії та запобігання злочинам із використанням стратегічного менеджменту та ефективних правоохоронних методик, спрямованих на нейтралізацію особливо небезпечних для суспільства злочинців" [13, с.36]. За визначенням Л.О. Падалки, це "процес формування знань, що передбачає планування та спрямування, збір, оцінку, зіставлення, аналіз, розповсюдження та повторне оцінювання інформації про підозрюваних, злочинців та/або організації та впливає на прийняття рішень у

сфері протидії та запобігання злочинності" [14, с.61]. Як бачимо, сьогодні поліцейська діяльність, керована розвідкою, є однією з найуспішніших у світі форм протидії злочинності та захисту прав і свобод людини. Така діяльність працівників поліції здійснюється на основі кримінального аналізу даних, їх подальшого збору, поширення та застосування.

Основними кроками впровадження в діяльність поліції методики ILP мають стати: підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів (зокрема, їхніх керівників) щодо використання аналітичних продуктів у процесі прийняття рішень та планування; встановлення тісної взаємодії (співпраці) національних правоохоронних органів із міжнародними експертами, зарубіжними правоохоронними органами; налагодження національної системи координації правоохоронними, контролюючими та іншими державними органами, установами, підприємствами, інституціями; приведення у відповідність національних аналітичних баз даних; створення механізму підзвітності правоохоронних органів під час реалізації ILP щодо дотримання принципів захисту прав людини і громадянина.

Висновки

1. Протидія злочинності є комплексом правових, організаційних, кримінологічних та інших заходів, спрямованих на запобігання соціально негативним явищам, їх нейтралізацію та віднов-

лення порушених прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства та держави в цілому. Одним із важливих методів є стратегічне управління у сфері протидії злочинності, яке передбачає комплекс управлінських рішень та стратегій на загальному та індивідуальному рівнях. Це дає можливість правоохоронним органам оперативно протидіяти злочинній діяльності.

2. Впровадження в поліцейську діяльність методологій ILP, SOCTA та застосування ДАСКІ є важливими для ефективної протидії злочинності в Україні. Необхідними є нові комплексні заходи у сфері протидії злочинності, зокрема оперативний аналіз та застосування нових технологій та методик, які повинні бути враховані на законодавчому рівні.

Конфлікт інтересів

Автори заявляють про відсутність потенціального конфлікту інтересів. Стаття піддана незалежному рецензуванню відповідно до правил журналу. Не виявлено жодних конфліктів інтересів, що могли би вплинути на об'єктивність результатів дослідження, що описані в науковій статті.

Вираз вдячності

Дослідження виконано ініціативно та не передбачає будь-якого фінансування.

Висловлюємо щирі слова вдячності захисникам України за їхню мужність, стійкість та віру в Перемогу над російським агресором.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Санакоєв Д., Вашко А., Єфімов В. Імплементация европейской методологии SOCTA в протидії організованій злочинності в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 1. С. 213–220. <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-1-213-220>
2. Кудінов С. С. Програма Служби безпеки України "На тебе чекають вдома" як комплекс заходів, спрямованих на попередження та припинення злочинів. *Протидія злочинності: теорія та практика*: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 жовт. 2016 р.). Київ: Нац. акад. прокуратури України, 2016. С. 39–41.
3. Куц В. Поняття злочинності. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2016. № 2. Ч. 2. С. 34–39. <http://www.chasopysnapu.gov.ua/ua/pdf/10-2016/02/kuts.pdf>
4. Куц В. Протидія злочинності: сутність і зміст. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2016. № 4. С. 103–112. <http://www.chasopysnapu.gov.ua/ua/pdf/12-2016/kuts.pdf>
5. Куц В. Зміст та рівні протидії злочинності. *Тенденції та пріоритети реформування законодавства України*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Херсон, 11–12 груд. 2015 р.). Херсон: Гельветика, 2015. С. 152–156.
6. Гладкова Є. Протидія злочинності. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 17.03.2018. <https://visnikkau.webnode.com.ua/news/protidiya-zlochinnosti/>
7. Бандурка О.М., Литвинов О.М. Протидія злочинності та профілактика злочинів: монографія. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2011. 308 с.
8. Hrebenuk M. V. The directions of improving the legislative framework in the sphere of supply state security in the vector – fight against organized crime. *Public management, Interregional Academy of Personnel Management*. 2019. No. 19 (4). Pp. 78–91. [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2019-4\(19\)-78-91](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2019-4(19)-78-91)
9. Сокурєнко В. В. Стратегічне управління протидією злочинності. *Кримінологічний вимір сучасності*: зб. тез доп. наук.-практ. конф. (м. Харків, 14 квіт. 2022 р.). Харків: Харківський національний уні-

- верситет внутрішніх справ, 2022. С. 7–8.
10. Сокурєнко В. В., Литвинов О. М. Наукова парадигма стратегій протидії злочинності. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2021. № 2 (25). С. 13–23.
 11. Литвинов О. М. Поняття і класифікація причин та умов, що сприяють вчиненню злочину. *Форум права*. 2008. № 2. С. 323–327. http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2008_2_41
 12. Доценко О. С. Процес стратегічного управління в Національній поліції України. *Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення*. 2021. № 3. Ч. 1. С. 21–25. <https://doi.org/10.32850/sulj.2021.3.1.4>
 13. Користін О. Є., Пєфтїєв Д. О., Пєньков С. В., Некрасов В. А. Довідник керівника поліції – поліцейська діяльність, керована розвідувальною аналітикою. INTELLIGENCE-LED POLICING (ILP): навч. посіб. /ред. М. Г. Вербенський. Київ: Видавництво Людмила, 2019. 120 с. <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/10630>
 14. Падалка Л. О. Поняття аналітичної розвідки у діяльності правоохоронних органів. *Молодий вчений*. 2020. № 4 (80). С. 59–62. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-13>
 15. Дика Є. О. Щодо визначення та змісту поняття криміногенної ситуації: когнітивний аналіз. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. № 17. Т. 2. С. 73–76.
 16. Drakulich K. M., Crutchfield R. D., Matsueda R. L., Rose K. Instability, informal control, and criminogenic situations: community effects of returning prisoners. *Crime, Law and Social Change*. 2012. Vol. 57, Iss. 5. Pp. 493–519. <https://doi.org/10.1007/s10611-012-9375-0>
 17. Безик Г. Правові аспекти обстановки вчинення злочину. *Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах СНД: Матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*, (м. Переяслав-Хмельницький, 17-19 листоп. 2012 р.). Переяслав-Хмельницький, 2012. С. 114-115. http://neasmo.org.ua/zbirnik_final_11_2012.pdf
 18. Павленко С. О. Сутність та зміст оперативно-розшукової ситуації. *Форум права*. 2018. № 4. С. 42–63. <https://doi.org/10.5281/zenodo.1495589>
 19. Бабакін В. Оперативно-розшуковий моніторинг оперативної обстановки у протидії злочинам, що вчиняються молоддю. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 2. С. 253–258. <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-2-253-258>
 20. Керована розвідкою поліційна діяльність. https://uk.m.wikipedia.org/wiki/Керована_розвідкою_поліційна_діяльність
 21. Willem de Lint. Intelligence in Policing and Security: Reflections on Scholarship. *Policing & Society*. 2006. Vol. 16, No. 1. P. 1–6.
 22. Моца В. В. Теоретико-методологічні засади використання кримінального аналізу оперативними підрозділами правоохоронних органів України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. Вип. 73. Ч. 2. С. 141–147. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.73.53>
 23. Ratcliffe J. H. Intelligence-Led Policing. *Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice* / ed. by G. Bruinsma, D. Weisburd. New York: Springer, 2014. Pp. 2573–2581. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-5690-2_270
 24. Intelligence-led policing: the cutting edge of modern law enforcement. 23.02.2017. <https://www.euam-ukraine.eu/news/opinion/intelligence-led-policing-the-cutting-edge-of-modern-law-enforcement>

REFERENCES

1. Sanakoyev, D., Vashko, A., & Yefimov, V. (2022). Implementatsiya yevropeyskoyi metodolohiyi SOCTA v protydyi orhanizovaniy zlochynnosti v Ukrayini [Implementation of socta european methodology in the fight against organized crime in Ukraine]. *Naukovyy visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, (1), 213–220. <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-1-213-220> (in Ukr.).
2. Kudinov, S. S. (2016). Prohrama Sluzhby bezpeky Ukrayiny "Na tebe chekayut vdoma" yak kompleks zakhodiv, spryamovanykh na poperedzhennya ta pryvynennya zlochyniv [The program of the Security Service of Ukraine "They are waiting for you at home" as a set of measures aimed at preventing and stopping crimes]. In: *Protydiya zlochynnosti: teoriya ta praktyka: materialy VII Vseukr. nauk.-prakt. konf.* (m. Kyiv, 19 zhovt. 2016 r.). Kyiv: Nats. akad. prokuratury Ukrayiny (s. 39-41) (in Ukr.).
3. Kuts, V. (2016). Ponyattya zlochynnosti [The concept of crime]. *Naukovyy chasopys Natsionalnoyi akademiyi prokuratury Ukrayiny*, 2(2), 34–39. <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/10-2016/02/kuts.pdf> (in Ukr.).
4. Kuts, V. (2016). Protydiya zlochynnosti: sutnist i zmist [Counteraction crime: essence and contents]. *Naukovyy chasopys Natsionalnoyi akademiyi prokuratury Ukrayiny*, (4), 103–112.

- <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/12-2016/kuts.pdf> (in Ukr.).
5. Kuts, V. (2015). Zmist ta rivni protydyiyi zlochynnosti [Content and levels of crime prevention]. In: *Tendentsiyi ta priorityety reformuvannya zakonodavstva Ukrayiny: materialy vseukr. nauk.-prakt. konf.* (m. Kherson, 11–12 hrud. 2015 r.). Kherson: Helvetyka, (s. 152–156) (in Ukr.).
 6. Hladkova, YE. (2018). Protydiya zlochynnosti [Combating crime]. *Visnyk Kryminolohichnoyi asotsiatsiyi Ukrayiny*. <https://visnikkau.webnode.com.ua/news/protidiya-zlochynnosti/> (in Ukr.).
 7. Bandurka, O. M., & Lytvynov, O. M. (2011). *Protydiya zlochynnosti ta profilaktyka zlochyniv* [Anti-crime and crime prevention]. Monohrafiya. Kharkiv: KHNUVS (in Ukr.).
 8. Hrebeniuk, M. V. (2019). The directions of improving the legislative framework in the sphere of supply state security in the vector – fight against organized crime. *Public management, Interregional Academy of Personnel Management*, 19(4), 78–91. [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2019-4\(19\)-78-91](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2019-4(19)-78-91)
 9. Sokurenko, V. V. (2022). Stratehichne upravlinnya protydiyeyu zlochynnosti [Strategic management of crime prevention]. In: *Kryminolohichnyy vymir suchasnosti: zb. tez dop. nauk.-prakt. konf.* (m. Kharkiv, 14 kvit. 2022 r.). Kharkiv: KHNUVS (s. 7-8) (in Ukr.).
 10. Sokurenko, V. V., Lytvynov, O. M. (2021). Naukova paradyhma stratehiy protydyiyi zlochynnosti [Scientific paradigm of crime prevention strategies]. *Visnyk Kryminolohichnoyi asotsiatsiyi Ukrayiny*, 2(25), 13–23 (in Ukr.).
 11. Lytvynov, O. M. (2008). Ponyattya i klasyfikatsiya prychn ta umov, shcho spryyayut vchynennyu zlochynu [Definition and classification of reasons and conditions which assist in crime committing]. *Forum Prava*, (2), 323-327. http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2008_2_41 (in Ukr.).
 12. Dotsenko, O. S. (2021). Protses stratehichnoho upravlinnya v Natsionalniy politsiyi Ukrayiny [Strategic management process in the National Police of Ukraine]. *Protydiya zlochynnosti: problemy praktyky ta naukovo-metodychne zabezpechennya*, 3(1), 21–25. <https://doi.org/10.32850/sulj.2021.3.1.4> (in Ukr.).
 13. Korystin, O. YE., Peftiyev, D. O., & Nekrasov, V. A.; Verbensky, M. H. (Red.). (2019). Dovidnyk kerivnyka politsii – politseiska diialnist, kerovana rozvidualnoiu analitykoiu. INTELLIGENCE-LED POLICING (ILP) [Police Chief's Handbook - INTELLIGENCE-LED POLICING (ILP)]. Navch. posib. Kyiv: Vydavnytstvo Lyudmyla. <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/10630> (in Ukr.).
 14. Padalka, L. O. (2020). Ponyattya analitychnoyi rozvidky u diyalnosti pravookhoronnykh orhaniv [The concept of analytical intelligence in the activities of law enforcement bodies]. *Molodyy vchenyy*, 4(80), 59–62. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-13> (in Ukr.).
 15. Dyka, YE. O. (2015). Shchodo vyznachennya ta zmistu ponyattya kryminohennoyi sytuatsiyi: kohnityvnyy analiz [Regarding the definition and content of the concept of criminogenic situation: cognitive analysis]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Yurysprudentsiya*, 17(2), 73–76 (in Ukr.).
 16. Drakulich, K. M., Crutchfield, R. D., Matsueda, R. L., & Rose, K. (2012). Instability, informal control, and criminogenic situations: community effects of returning prisoners. *Crime, Law and Social Change*, 57(5), 493–519. <https://doi.org/10.1007/s10611-012-9375-0>
 17. Bezyk, H. (2012). Pravovi aspekty obstanovky vchynennya zlochynu [Legal aspects of the situation of committing a crime]. In: *Problemy ta perspektyvy rozvytku nauky na pochatku tretoho tysyacholittya u krayinakh SND: Materialy V Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi internet-konferentsiyi* (m. Pereyaslav-Khmelnytsky, 17-19 lystop. 2012 r.). Pereyaslav-Khmelnytsky (s. 114-115). <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1356> (in Ukr.).
 18. Pavlenko, S. O. (2018). Sutnist ta zmist operatyvno-rozshukovoyi sytuatsiyi [Essence and content of operational and successful situation]. *Forum prava*, (4), 42–63. <https://doi.org/10.5281/zenodo.1495589> (in Ukr.).
 19. Babakin, V. (2022). Operatyvno-rozshukovyy monitorynh operatyvnoyi obstanovky u protydyiyi zlochynam, shcho vchynyayutsya moloddyu [Operational-search monitoring over operational situation on combating crimes committed by youth]. *Naukovyy visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, (2), 253–258. <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-2-253-258> (in Ukr.).
 20. *Kerovana rozvidkoyu politsiyina diyalnist* [Intelligence-led policing]. https://uk.m.wikipedia.org/wiki/Керована_розвідкою_поліційна_діяльність (in Ukr.).
 21. De Lint, W. (2006). Intelligence in Policing and Security: Reflections on scholarship. *Policing and Society*, 16(1), 1-6.
 22. Motsa, V. V. (2022). Teoretyko-metodolohichni zasady vykorystannya kryminalnoho analizu operatyvnymy pidrozdilamy pravookhoronnykh orhaniv Ukrayiny [Theoretical and methodological bases for the use of criminal analysis by operative units of law enforcement agencies in Ukraine]. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, 73(2), 141–147. <https://doi.org/10.24144/2307->

- [3322.2022.73.53](#) (in Ukr.).
23. Ratcliffe, J. H. (2014). Intelligence-Led Policing. *Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice* / ed. by G. Bruinsma, D. Weisburd. New York: Springer, Pp. 2573–2581. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-5690-2_270
24. Intelligence-led policing: the cutting edge of modern law enforcement. 23.02.2017. <https://www.euam-ukraine.eu/news/opinion/intelligence-led-policing-the-cutting-edge-of-modern-law-enforcement>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАТТЮ (ARTICLE INFO)

Published in:

Форум права: 74 pp. 122–131 (1).

Related identifiers:

10.5281/zenodo.7699516

http://forumprava.pp.ua/files/122-131-2023-1-FP-Ablamskyi,Koniushenko_13.pdf

http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2023_1_13.pdf

http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2023_1_13.pdf

License (for files):

[Creative Commons Attribution 4.0 International](#)

Received: 09.03.2023

Accepted: 30.03.2023

Published: 12.04.2023

Available online: 12.04.2023

Cite as:

Абламський, С. Є., Конюшенко, Я. Ю. (2023). Стратегічне управління у сфері протидії злочинності в Україні. *Форум Права*, 74(1), 122–131. <http://doi.org/10.5281/zenodo.7699516>

Ablamskyi, S. E., & Koniushenko, Y. Yu. (2023). Stratehichne upravlinnya u sferi protydyi zlochynnosti v Ukraini [Strategic Management of Crime Prevention in Ukraine]. *Forum Prava*, 74(1), 122–131. <http://doi.org/10.5281/zenodo.7699516>